

Yttrande

Datum
2023-11-16

Diarienummer
4.5.17-16508/2023

Regeringskansliet
Klimat-och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Synpunkter inför energiforskningspropositionen med riktlinjer och prioriteringar för forskning och innovation på energiområdet

Ert diarienummer KN2023/03970

Jordbruksverket har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter inför energiforskningspropositionen.

En kontinuerlig tillgång på hållbar energi är viktigt för många samhällsmål och samhällsfunktioner, inte minst för primärproduktionen och livsmedelssystemet. Det finns därför stora möjligheter för politiken för energiforskning att ytterligare bidra i arbetet för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart jordbruk, fiske och vattenbruk.

Sammanfattning

- Primärproduktionens energibehov utgör en mycket liten del av Sveriges totala behov. Samtidigt utför primärproduktionen samhällsviktiga tjänster och Jordbruksverket vill betona att det därför finns anledning att prioritera även primärproduktionens utvecklingsbehov när det gäller försörjningstrygghet av energi. Primärproduktionen är dels beroende av kontinuerlig tillgång på energi och dels utförs arbetet av mindre företag på landsbygden vilket kan innebära särskilda utmaningar, inte minst när det gäller infrastruktur för distribution av energi.
- Idag bidrar det svenska jordbruket, fisket och vattenbruket i mycket begränsad omfattning till energitillförseln i Sverige. Ett viktigt hinder för att mer av den tillgängliga biomassan, inte minst restprodukter och avfall, tas till vara är brister i teknik och lönsamhet. Forskning och innovation inom detta område är därför avgörande.

Primärproduktionens behov i energisystemet

Livsmedelsförsörjningen är en viktig del av det svenska beredskapsarbetet samt i arbetet med det civila försvaret. Det är viktigt att samhället kan upprätthålla de viktigaste funktionerna även om Sverige hamnar i krig eller råkar ut för andra typer

av samhällsstörningar. Jordbruksverket vill framför allt lyfta två viktiga behov som primärproduktion har utifrån ett energisystemsperspektiv.

Det första är beroendet av kontinuerlig tillgång på energi. Produktionen skulle mycket snabbt hamna i stora svårigheter utan i synnerhet el och drivmedel.

Det andra är att produktionen till stor del utförs av mindre företag på landsbygden vilket kan innebära särskilda utmaningar, inte minst när det gäller infrastruktur för distribution av energi.

Kortsiktigt kan eltillförseln lösas med reservverk men det är inte någon hållbar lösning på lite längre sikt. Det kan därför finnas fördelar med ökade möjligheter till autonoma energisystem som ger företagen möjlighet till så kallad ödrift vid särskilda händelser. För att klara gårdens egna energiförsörjning med hjälp av egenproducerad el utan uppkoppling på nätet krävs styrsystem som reglerar, lagrar och hanterar energiproduktionen och energiförbrukningen. Vissa tidpunkter på dygnet kan innebära tydliga effekttoppar på ett lantbruk.

Det finns redan idag jordbruksföretag som producerar egen el med hjälp av vindkraftverk, solceller och biogasanläggningar. Produktionen är fortfarande i ett uppbyggnadsskede och motsvarar inte sektorns behov. Biodrivmedel och annan förnybar energi ökar robustheten i jordbruket då dessa till skillnad från fossil diesel kan produceras i Sverige.

Primärproduktionens energibehov utgör en mycket liten del av Sveriges totala behov. Samtidigt utför primärproduktionen samhällsviktiga tjänster och Jordbruksverket vill betona att det därför finns anledning att prioritera även primärproduktionens utvecklingsbehov när det gäller försörjningstrygghet av energi.

Primärproduktionens bidrag till energisystemet

Ett viktigt verktyg i arbetet för ett hållbart samhälle är en biobaserad och cirkulär ekonomi. Att lyckas ersätta fossilbaserade material och bränslen med biobaserade motsvarigheter samt öka resurseffektiviteten, inklusive energieffektivisering, är avgörande även för primärproduktionens hållbarhetsarbete.

Idag bidrar det svenska jordbruket, fisket och vattenbruket i mycket begränsad omfattning till energitillförseln i Sverige. Förutom biogas och grödor för produktion av biodrivmedel såsom etanol och RME används energiskog och vissa andra energigrödor för småskalig värme- och elproduktion. Energi som produceras från exempelvis sol och vind eller restprodukter som gödsel och halm kan ersätta fossil energi. Fleråriga energigrödor och mellangrödor har också potential samtidigt som miljöpåverkan från produktion är liten.

För att klara klimatmålen på europeisk och svensk nivå behöver sektorernas bidrag till produktionen av förnybar energi öka i stor omfattning.¹ Enligt Fossilfritt Sveriges strategi för bioenergi kan enbart jordbruket bidra med 13–23 TWh ytterligare.² Detta innebär, om all bioenergi ersätter fossila bränslen, en utsläppsminskning på 3–6 Mton CO₂e.³

Ett viktigt hinder för att mer av den tillgängliga biomassan, inte minst restprodukter och avfall, tas till vara är brister i teknik och lönsamhet. Forskning och innovation inom detta område är därför avgörande.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Tobias Markensten har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande chefsjuristen Håkan Jöngren, Olof Johansson, Anna Blomquist och Emmi Unnerfors deltagit.

Christina Nordin

Tobias Markensten

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

---

¹ European Commission (2018) In-depth analysis in support of the Commission communication COM(2018) 773: A Clean Planet for all A European long-term strategic vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy.

² Fossilfritt Sverige (2021). Strategi för fossilfri konkurrenskraft. Bioenergi och bioråvara i industrins omställning.

³ Egen beräkning utifrån emissionsfaktorer som används för handläggning inom Klimatklivet.